

KJAK

Lestrar- stuðul til øll

HUXA leggurnú fram uppskot um, at framyvir skulu allir miðnámskúlanæmingar fáa lestrarstuðul – eisini teir undir 18 ár. Miðnámskúlalesandi undir 18 ár hava alt ov leingi verið fyri vanbýtið, tí tað bert eru lesandi yvir 18 ár, ið fáa lestrarstuðul.

Pleniklipparin hevur alt ov ofta rakt tey ungu miðnámslesandi, sum seinast við Helenu Dam á Neystabø á odda, skar yvir ein kamb og lækkaði studningin við heili 18% - úr 2200 krónum niður í 1800 krónur, fyri tann lægra studningin. Tað bleiv gjørt frá einum degi til annan – umframt at talan varð um, at hækka aldurin úr 18 upp í 20 ár. Umframt hetta varð ein mótrokningar skipan sett í verk, ið revsaði tey ungu lesandi, ið royndu at forvinna sær eitt sindur meira av peningi avtræt lestrarstuðulinum.

Við at fremja eina lítla skattaumlegging ber til at tryggja meirinntøkur til landskassanum upp á 11,9 mió. kr., ið skulu brúkast til at tryggja øllum miðnámslesandi lestrarstuðul.

Peningurin fæst til vega við at lækka barnafrádráttin í landskattinum niður í 16 ár, umframt at verandi játtanin til lestrarstuðul og bókastuðul verður støðug.

Harvið fer peningurin at fylgja tí einstaka les-

andi, eisini eftir loknan fólkkaskúla, og peningurin verður tá útgoldin sum lestrarstuðul.

Í 2011 vóru 564 lesandi undir 18 ár, sum sostatt høvdu fingið 1800kr í lestrarstuðli í 11 mánaðir, uttan tað hevði kostað landskassanum meira pening. Tískil ber tað til, við tilíkarum umlegging, at tryggja lestrarstuðul til øll miðnámslesandi í Føroyum.

Við hesiskattaumlegging ber eisini til at hækka vistarhaldsstudningin hjá teimum lesandi undir 18 ár við 459kr um mánaðin.

Mett verður ikki, at nakar vansi er við, at peningurin fylgir barninum. Annaðhvørt fer ungdomurin út á arbeiðsmarknaðin eftir loknan fólkkaskúla og fær harvið eina fasta inntøku, ella fer hann undir miðnámsútbúgving, og harvið verður peningurin útgoldin sum studningur ístaðin fyri at vera latin sum skattafrádráttur.

HUXA vil heita á Bjørn Kalsø um ikki at skerja stuðulin hjá teimum, ið eru undir útibúgving. Tað er uttan týðning hvussu langur teinurin er í skúla – býr næmingurin ikki heima, skal hann hava rætt til vistarhaldsstudning hóast aldur ella tein

HUXA

List, vísindi – ella ideologisk herferð?

ØSSUR KJØLBRO

cand. theol.,
aðalskrivari í Kirkjuligu
Heimamissionini

So vita vit, hvat vit skulu nýta oyru og eygu til í summar! LGBT Føroyar hevur lýst við eini framsýning, sum skal vísa, at náttúran er ikki so "hinskynd", sum vit óupp lýstu halda. Óivað fáa vit ríkiligan miðladekning av átakinum, har langt verður millum kritisku spurningarnar.

Ein kann ikki ummæla eina framsýning, áðrenn hon hevur verið. Men vit hava tó fingið boðskapin at vita frammanundan, so eitt sindur kunnu vit rokna út. List og vísindi verður tað nevnt. Javel, okkurt skal barnið eita. Innast inni vita vit tað flest øll: Hetta er ideologi meira enn nakað annað! At lata eitt ideologiskt rák í vísindalig klæðir er vælkent í søguni.

Á øllum frontum síggja vit hesa ideologisku herferðina, hvørs fremsta endamál er at uppløysa familju- og nú eisini kynsmynstrið, sum øll søgan hjá menniskjættini hevur bygt á. Innrættan av familjum og pørum er nú líka nógv eitt frítt val, sum valið millum reyða og gula saft. Innasta kjarnueindin í samfelagnum, hjúnalagið millum ein mann og eina kvinnu, er nú bara eitt val av mongum, har øll eru líka náttúrlig. Nýggjasta skot á hesum sama ideologiska buli er, at munurin millum kynini, burtursæð frá teimum reint kropsligu, er ikki longur viðfoddur, men einans ein "sosial konstruktión". Nakað sum vit eins og forfedrar okkara hava lært – manipulerað - børnini til at taka náttúrligt.

Um hetta síðsta loyvi eg mæi at pástanda, at øll ærlig foreldur vita betur. Sjálvandi avspeglar drongurin í stóran mun pápan og gentan mammuna. Er tað viðfótt

ella lært? Jamen, tað er bæði tvey, tí tað er nettupp viðfótt, at barnið lærir sítt eigna kyn at kenna av foreldrinum av sama kyni, uttan at siga at tað einki lærir av hinum kyninum. Og sjálvandi er sjálvst kynið viðfótt, ikki bara lívfrøðiliga. Øll sum vit eru, eru nettupp fodd sum annaðhvørt genta ella drongur.

Men ideologiin ger øll líka og tekur burtur allar munir. Tað samkynda er eins náttúrligt sum tað "hinskynda", kallkyn og kvennkyn eru ikki annað, enn vit gera tað til. Hvat eitt hjúnalag er og hvat eitt kyn er, er upp til tann einstaka at definera sjálv/ur. Hetta er ein ideologisk uppgerð við tað givna (skapta) – hjúnalagið og ymiskleikan millum kynini.

Eins og "Kammerat Jesus" var ein ideologisk politisk barnabók í 70'árunum, verða nú aftur fleiri bøkur framleiddar, eisini á føroyskum, sum skulu læra okkara børn, hvussu tað er politiskt rætt at hugsa (ella lata vera at hugsa).

"Kynsneutralt hjúnalag" er eitt av málunum. Eitt hugtak sum er ein sjálv mótsøgn, tí eitt hjúnalag í sjálvum sær kann ongantið vera annað enn ein maður og ein kvinna. Henda nýuppfinning hevur onga rót í hvørki mentan, søgu, náttúru ella átrúnaði nakrastaðni í heiminum.

Gev gætur, at mótmæli koma eisini frá fleiri samkyndum. Tí samkynda umhvørvið hevur altíð stríðst fyri at gera upp við tað etableraða (lívslanga, monogama hjúnalagið), meðan "en stor del af bøsse-kulturen (...) har handlet om at give plads til en mere fri eller mangfoldig kærlighed, som gerne indebærer flere og skiftende partnere, og som også gerne

adskiller sig fra de fleste heteroseksuelles parforhold på andre måder." (www.information.dk/281652) Hesusum hættar ein av oddamonnum í Danmark fyri kirkjuligum vígslum av samkyndum, samkyndi presturin Ivan Larsen, sær eisini at viðganga, nú slagið tykist vera vunnið: "Der findes homoseksuelle, som lever i monogame forhold livet igennem, som også er det heteroseksuelle ideal. Men det er ikke vores tradition generelt. Vores tradition er, at vi kan leve i par, men i et åbent forhold uden at nogen behøver forarges over det." (Kristeligt Dagblad, 21/3-2012) Harvið verður óbeinleiðis viðurkent, at tað als ikki gevur meining at (mis) nýta hjúnalagið til hetta endamál.

Men samkyndu felagskapirnir hava eftir øllum at døma broytt taktikk í teirra knallhørðu ideologisku herferð. So gerst ikki við, hvørji offur liggja við vegjaðaran fram móti málinum.

Gev gætur: Verður málið um "kynsneutralt hjúnalag" rokkið, sum tað er í Noregi og eftir øllum at døma skjótt verður í Danmark, eru øll vit onnur hjún knappliga eisini umbroytt. Tí sjálv definítionin av hjúnalagnum, sum gongur aftur til okkara fyrstu foreldur, og sum allar mentanir hava sum grundbyggistein, er við einum fingraknipsi broytt til nakað heilt nýtt og ókent. Alt tí ein ávísar áhugabólkur í samfelagnum skal vinna henda sigurin og kunna siga við seg sjálvan: Okkara atburður er ok. Hvønn berjast tey í grundini við? Skal alt samfelagið takast giðsli í hesum innara bardaga teirra?

Sjálvandi skulu øll menniskju hava somu rættarverju og eingin skal vera fyri vanvirðing. Tí øll eru skapað í Guds mynd og hava sama mannavirði. Men harvið eru allar lagnar og illa umhugsaðar uppfindingar ikki rættar og samfelagsgagnligar. Sakin er, at eingin veit, hvørjar langtíðar avleiðingarnar av "kynsneutrala hjúnalagnum" verða. Hvat ger tað við okk-

ara børn og ungu og seinni ættarlið? Broyta vit sjálvar grundbyggisteinarnar í menniskjasamfelagnum, kann ein ikki uttan víðari spola filmin aftur. Og pilka vit við kynssamleikan hjá komandi ættarliðum, kann tað fáa álvarsamar avleiðingar. Vit tosa um menniskju og samfeløg, ikki um legokubbar.

Sera mong eru skeptiskt fyri gen-manipuleraðum matvørum. Og tað av røttum, tí vit grípa inn í náttúruna uttan at kenna langtíðar avleiðingarnar. Vit óttast eisini veðurlagsbroytingar. Av røttum, tí vit hava framt eina heimsúmfatandi ídnaðar- og húsarhaldskollvelting uttan at taka atlit til sárbara og viðkvæma umhvørvið. Vinnigur framum burðardýgd. Vit eru eisini bangin fyri lívsstílssjúkum. Av góðum grundum, tí vit hava lagt lívsstílin um yvir nøkur fá ættarlið. Tað behagiliga framum tað sunna. Nú heystar okkara ættarlið so tær illa smakkandi fruktirnar. Men júst sama ættarlið er í holt við at pilka við sjálvan kynssamleikan uttan nevniðar moralskar trupulleikar? Hvat er ein drongur/maður í grundini? Hvat er ein genta/kvinna í grundini? Einkin? Ella einans ávís mongd av likamslutum, sum brýtur eitt sindur frá hinum kyninum? Hvat er eitt hjúnalag í grundini, har kyns-ymiskleikin hevur verið ein grundbyggisteinur frá fyrndini? Hvar enda vit?

Tað er syrgiligt: Okkara ættarlið í okkara parti av heiminum er søguliga sæð ríkasta og mest forkelaða ættarlið í heimssøguni. Kortini eru tað júst vit, sum vilja flyta sjálvar grundbyggisteinarnar í tilveruni/náttúruni. Alt tí ein áhugabólkur vil kenna seg viðurkendand og tí hevur fingið skjótt vaksandi part av bæði fjølmíðlum og politikarum við sær. Hví eru vit so ótakksom fyri tað, sum er okkum givið frá skaparans hond?

Farið ikki skeiv: Herferðin er ideologi meira enn nakað annað og úrslitið verður á mangar mátar ein fullkomiliga nýggj heimsmýnd!

Lesið fleiri við-
merkingar á
pressan.fo